

Т. С. Гуріна

доктор наук із соціальних комунікацій, професор
завідувач кафедри мовної підготовки та соціальних комунікацій
e-mail: hirinatyana@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9727-6190
Державний податковий університет
вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська обл., 08200

ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ТА МОВИ ЗАСОБАМИ РАДІОМОВЛЕННЯ: ПРИКЛАД УКРАЇНСЬКОГО РАДІО В АВСТРАЛІЇ ТА ОКЕАНІЇ

Мета дослідження – осмислення ролі українського радіомовлення в підтриманні почуття спільності та ідентичності серед українців, які проживають в Австралії та Океанії; вивчення проблем, з якими стикаються українські мовники, залучаючи свою цільову аудиторію, а також аналіз впливу технологічного прогресу та зміни звичок медіаспоживання на майбутнє українського радіомовлення в регіоні.

Методологія дослідження. У процесі дослідження були застосовані такі методи, як: огляд наукової та публіцистичної літератури за темою дослідження, у тому числі пошук в академічних базах даних, книгах, статтях та інших відповідних матеріалах; моніторинг та контент-аналіз – для вивчення змісту українських радіоініціатив в Австралії та Океанії, визначення типів пропонованих програм, мови тематичного кола висвітлюваних тем; метод історіографічних досліджень – для осмислення розвитку та еволюції українськомовного радіомовлення в цих країнах; аналіз сайтів, соціальних медіа за темою дослідження, узагальнення взаємодії радіоініціативи з аудиторією, типів контенту, який вони публікують, і показників змістовності в соціальних мережах; аналіз пошукових систем для дослідження видимості і рейтингу українських радіопрограм, які мовлять в Австралії та Океанії, у пошукових системах, зокрема Google; аналіз цифрового контенту, що допомогло зрозуміти їхню редакційну політику, змістове наповнення та стратегії розповсюдження контенту.

Результати. Встановлено, що попри територіальну розпорошеність та незначну відсоткову представленість українців у демографічній картині двох країн, до прикладу в Австралії українці становлять 0,2% від загальної кількості населення, на цих територіях українська мова представлена в радіофері від середини ХХ ст. Окремі ініціативи, серед яких «Українська година» (радіостанція «2EA», Сідней, Австралія), «Українська година» («SBS Radio», Сідней, Австралія), «Українська хвиля» («3ZZZ», Мельбурн, Австралія), «Українська студія» («2SER», Сідней, Австралія), «Українська година» («2MBS Fine Music», Сідней, Австралія), «Українська година» («6EVA FM», Перт, Австралія), «Українська програма» («3CR Community Radio», Мельбурн, Австралія), «Українське радіо Австралія» («2GLF FM», Сідней, Австралія) та «Українська година» («Planet FM», Окленд, Нова Зеландія), забезпечують мовне представлення української громади в іномовному середовищі цих держав. Проаналізовано власність та фінансування цих радіоініціатив, проведено аналіз їхнього контенту, жанрового та тематичного наповнення. Особливу увагу приділено аналізу мовного оформлення радіофері цих радіоініціатив, та її ролі у підтримці мови серед громад української діаспори в Австралії та Океанії. Проаналізовано вплив україномовного радіомовлення на українську діаспору в цих країн через призму культурної та мовної ідентичності українських громад, а також їхню роль у просуванні соціальної єдності та участі в політичному житті.

Новизна дослідження полягає в актуальному погляді на культурні та медійні зв'язки між Україною та українською діаспорою в цьому регіоні. Розкрито роль радіо як засобу збереження та популяризації української мови, культури та ідентичності серед українських іммігрантів та їхніх нащадків. Однією з ключових новинок цього дослідження є розуміння того, як українське радіомовлення розвивалося та адаптувалося до конкретних потреб і викликів української громади в Австралії та Океанії. Простежено заснування українських радіостанцій, розвиток програм і способи, за допомогою яких ці програми залучають місцеву українську громаду.

Практичне значення. Результати дослідження сприятимуть кращому розумінню української діаспори в Австралії та Океанії та способів, у які вони зберігають свою культурну спадщину, адаптуючись до нових країн проживання.

Ключові слова: мультикультурна радіостанція, національна культура українців, радіомовлення, світове україномовне радіомовлення, українська діаспора, україномовне радіо.

I. Вступ

Міжнародний радіоканал у складі Національної суспільної телерадіокомпанії України (Radio Ukraine International), який веде мовлення від 1950 р., нині англійською, білоруською, болгарською, німецькою, польською, російською, румунською, словацькою, угорською, українською мовами, є базовою платформою для поширення знань та цінностей українського народу для світу. Однак на локальних місцях проживання українців природньо утворюються осередки зі своїм специфічним укладом життя, об'єднаних любов'ю до Батьківщини, втім з місцевим поточним порядком денним. Як наслідок утворення мережі локальних інформаційних представництв у медіа спільноти українців як яскравої, автентичної етнічної групи, яким не лише є чим поділитися зі світом, але й збагатити культурне різноманіття в цьому регіоні.

Дослідження українського радіомовлення в аспекті його закордонного медіасектору дає уявлення про історію та розвиток національної діаспори в цих регіонах. У різних країнах, зокрема Австралії та Океанії, такі радіопрोगрами відіграли важливу роль у об'єднанні територіально розрізненої громади, збереженні рідної мови, культури та спадщини. Дослідницька увага саме до цієї віддаленої від Батьківщини території зможе допомогти пролити світло на виклики та можливості, з якими стикаються діаспорні громади у своєму прагненні зберегти свою культурну ідентичність, при цьому природньо ставши частиною місцевого соціуму. Наприклад, створення українських радіопрोगрам у цих регіонах, за свідченням збережених у публіцистичних працях та епістолярних згадках сучасників від середини ХХ ст., сприяло не лише задоволенню мовних та культурних потреб українських іммігрантів, але й знайомству та популяризації нашої культури, обізнаності про неї серед місцевих жителів. Радіопрोगрами відіграли важливу роль у вихованні почуття спільності та приналежності серед австралійських українців, а також допомогли подолати географічні та культурні розриви між Батьківщиною й діаспорою. Нарешті, дослідження українського радіомовлення в Австралії та Океанії також може мати ширші наслідки для вивчення медіа діаспори та комунікації загалом, оскільки, осмислюючи проблеми та можливості, з якими стикаються українські радіопрोगрами в цих регіонах, можемо отримати уявлення про те, як медіа діаспори можна використовувати для розвитку культурної ідентичності, соціальної інтеграції та підтримки транснаціональних зв'язків як між народами, так і всередині одного етносу.

Дослідницька увага до живого, промовленого на радіо українського слова в різних країнах представлена працями науковців різних сфер гуманітарного знання. Зокрема заслуговують на увагу праці музикознавиці і доцента кафедри музики Піттсбурзького університету (Піттсбург, США) А. Хелбіг у контексті української музики в медіа, зокрема в ефірі радіопрोगрам української діаспори [4], філолога, організатора українознавчих студій у діаспорі директора програми публікацій Канадського інституту українських студій при Альбертському університеті (Торонто, Канада) Р. Сенкуса [15]; доктора філософії Університету Альберти (Альберта, Канада), дослідника історії та теорії кіно, німого кіно 1920-х рр., когнітивних підходів до кінознавства, кіно Східної Європи, творчості О. Довженка Б. Небесьо, який, зокрема, осмислював історію українського радіо в Канаді та його роль у розвитку українсько-канадської ідентичності [5]; доктора філософії, наукового співробітника Центру слов'янських, євразійських та східноєвропейських досліджень Університету Північної Кароліни-Чапел-Хілл (США), директора Центру демографічних та соціально-економічних досліджень українців у США Наукового товариства імені Т. Шевченка О. Воловини, який вивчав медіазвички українських північноамериканців, зокрема використання ними радіо [7, с. 86–98]; старшого викладача історії ідей в Університеті Седертерн (Швеція), дослідниці пам'яті, історії релігії та вивченні націоналізму в країнах Східної Європи Ю. Юрчук, в контексті українських медіа, зокрема радіомовлення в діаспорі [16]. Заслуговує на увагу праця М. Дичок присвячена інформаційній війні, яку проводила Україна під час Євромайдану на прикладі Громадського радіо [3].

II. Постановка завдання та методи дослідження

Мета статті – осмислення ролі, яку відіграє українське радіомовлення в підтриманні почуття спільності та ідентичності серед українців, які проживають в Австралії та Океанії; вивчення проблем, з якими стикаються українські мовники, залучаючи свою цільову аудиторію, а також аналіз впливу технологічного прогресу та зміни звичок медіаспоживання на майбутнє українського радіомовлення в регіоні.

Загалом дослідження могло б сприяти кращому розумінню української діаспори в Австралії та Океанії й способів, у які вони зберігають свою культурну спадщину, адаптуючись до нових країн проживання.

У процесі дослідження були застосовані такі методи, як: огляд наукової та публіцистичної літератури за темою дослідження, у тому числі пошук в академічних базах даних, книгах, статтях та інших відповідних матеріалах; моніторинг і контент-аналіз для вивчення змісту українських радіоініціатив в Австралії та Океанії, визначення типів пропонованих програм, мови тематичного кола висвітлюваних тем; метод історіографічних досліджень для осмислення розвитку та еволюції українськомовного радіомовлення в цих країнах; аналізу сайтів, соціальних медіа за темою

дослідження, узагальнення взаємодії радіоініціативи з аудиторією, типів контенту, який вони публікують, і показників змістовності в соціальних мережах; аналіз пошукових систем для дослідження видимості і рейтингу українських радіопрограм, які мовлять в Австралії та Океанії, в пошукових системах, зокрема Google; аналізу цифрового контенту, що допоможе зрозуміти їхню редакційну політику, змістове наповнення та стратегії розповсюдження контенту.

III. Результати

Українська діаспора в Австралії та Океанії має багату культурну спадщину, яка передається з покоління в покоління. Одним із способів її збереження та примноження є українські радіопроекти, історія яких сягає понад 60 років. Саме ці аудіовізуальні ініціативи протягом десятиліть виконували роль мейнстримної платформи для збереження української мови та культури в країні.

Перша українська радіопроект в Австралії «Українська година» вийшла в ефір 1952 р. в ефірі громадської радіостанції «2EA» (Сідней). Її ведучим був М. Шандор – активіст поширення української мови та культури на континенті. Сповнена великої любові та поваги до Батьківщини медіаініціатива для поколінь українців стала платформою для утвердження та підтримки зв'язків з Україною. Програма складалася з інформаційного, аналітичного блоку, музики та розважального контенту українською мовою. Це було цінне джерело інформації та підтримки для української громади в Австралії, особливо для тих, хто сумував за домом або переживав культурну ізоляцію. Програма швидко стала настільки популярною серед української громади в Сідней, що невдовзі її поширили на інші міста Австралії. З роками радіопроект став повноцінною платформою для членів спільноти, на якій учасники ділилися своїми життєвими історіями, музичними композиціями у власному виконанні та зберігали традиції й звичаї через спеціальні святкові випуски. Українці в Австралії настільки поважають спадщину та значення «Української години», що в критичних гадках віддають саме їй вирішальне значення в питаннях гуртування громади та її кристалізації в другій половині ХХ ст.

Успіх програми «Українська година» відкрив шлях для заснування інших українських радіопрограм по всій Австралії. Серед них радіоініціатива з національним покриттям «Український голос» в ефірі радіо «SBS Radio» (Christian Broadcasting Service Radio – англ.) [14]. Перший випуск радіопроекти побачив світ у січні 1976 р. Цьому передувало створення групою ентузіастів на чолі з Ю. Менцинським окремих випусків передач українською від жовтня 1975 р. У ті роки «SBS Radio» створювало радіопроекти лише семи мовами, і коли вирішили розширити їхній перелік, серед претендентів були й українські радіолюбители. Перші дві програми, які створили для національної радіостанції, – це святкові випуски, приурочені до Шевченківських роковин та Великодня. Слухачами вони були сприйняті настільки схвально, що подальша співпраця продовжилася на системній основі, а передачі почали виходити в ефірі двічі на тиждень хронометражем 45 хв з ретрансляцією наступного дня. «Координатором цих програм на протязі десятиліття був Микола Свідерський. Співкоординаторами програми були: Наталія Тиравська (1978–1990) та Марійка Чигрин (1990–1993)» [1]. Надалі автори кілька разів переглядали та осучаснювали концепцію медіаініціативи, усвідомлюючи наслідки природної зміни поколінь, при цьому враховували навіть особливості сприйняття та потреби в інформації вихідців із західних чи східних областей України. Однак з огляду на те, що в перших хвилях еміграції більшість була галичанами, це «наклало свої особливості на поширення мовного діалекту в українському радіомовленні. Представники цієї частини діаспори нерідко займали більш жорстоку позицію з питань застосування російськомовних інформативних джерел та домагалися вживати у радіомовленні т. з. харківського правопису, збазованного на словнику Голоскевича» [1]. Від 1993 р. головним редактором українськомовної радіопроекти призначена О. Буяр, однак за рік вона стала менеджеркою всієї радіостанції, а її незмінним очільником до теперішнього часу призначено С. Сербіна. З його появою в ефірі хронометраж збільшено до 60 хв, кількість виходів до трьох та тиждень, а мова передач стала літературною без наближень до жодного з діалектів. Наступна віха розвитку радіоініціативи пов'язана з епохою цифровізації на початку 2000-х рр., тоді телефонія змінилася електронним листуванням, а оперативність інформації підвищилася. Нині радіопроект співпрацює та періодично висвітлює діяльність 168 українських громадських організацій та об'єднань в Австралії, сприяє інтеграції й утвердженню українського інформаційного порядку денного в мовному середовищі країни. Автори «Українського голосу» з гордістю наголошують, що наша багата культура та яскравий національний колорит привертає увагу місцевих жителів, тому слухачів радіопрограм удостає.

Після початку повномасштабної війни в Україні в Австралії природно збільшилась кількість новоприбулих українців. Їх українськомовна радіоініціатива, попри географічну розпорошеність, активно намагається інтегрувати в життя громади, у тому числі її інформаційний простір. При українській редакції на радіо «SBS Radio» організовано гарячі лінії, які акумулюють потреби та запити українців на нових місцях, а талановиті журналісти, музиканти вже створюють контент для радіопроекти на локаціях радіостанції [2]. «Радіомовлення із зацікавленням спостерігає за тим,

як вихідці із сучасної України формують нові відносини між ними та українською державою і осілою післявоєнною діаспорою. Адже, на відміну від останньої, новоприбулі емігранти розривають зв'язки з українськими урядовцями, піддають їх різкій критиці, тоді як старша генерація налагоджує з ними різного роду стосунки і навіть отримують від них нагороди» [1].

Ще однією з найстарших українських радіопрограм в Австралії з понад сорокарічною історією є **«Українська хвиля»**, яка транслюється на радіо **«3ZZZ»** у Мельбурні [10]. Радіостанція підтримує програми більш ніж 60 мовами для понад 400 тисяч слухачів по всій країні, але з початком повномасштабної війни в Україні оголосила про припинення роботи російської редакції через поширення кремлівської пропаганди та брехні [6]. Натомість випуски підготовані українською редакцією можна почути в ефірі радіостанції, а також прем'єру на сайті щонеділі о 9.30–11.00 [10]. Програмою опікується команда волонтерів, які популяризують українську мову та культуру в Австралії. У програмі – новини, огляд актуальних подій, музична рубрика та інтерв'ю з видатними представниками української громади. Однією з головних переваг **«Української хвилі»** є її здатність слугувати джерелом інформації та новин для української громади в Австралії. Надаючи оновлення про поточні події та новини з України, програма допомагає тримати громаду в курсі та залучати її до того, що відбувається в нашій країні. Окрім новин і огляду поточних подій, у програмі роблять потужний акцент на культурі та мистецтві. Через музику, інтерв'ю з діячами мистецтва та культури, висвітлення окремих подій, фестивалів **«Українська хвиля»** сприяє популяризації та прославленню української культури в Австралії. Окрім щотижневої програми ініціатива організовує та долучається до популяризації культурних заходів в українській громаді Австралії. Серед таких: концерти, фестивалі та громадські збори, які прославляють українську культуру та об'єднують українських австралійців з усієї країни.

Серед інших популярних в українській громаді Австралії радіоініціатив – **«Українська студія» в ефірі «2SER»** (Сідней). Програма охоплює новини та актуальні події з України, а також культурні події та заходи української громади в Австралії. В ефірі її можна почути щотижнево об 11.00–12.00 у неділю [8].

«Українська година» в ефірі радіостанції **«2MBS Fine Music»** (Сідней). У програмі – українська музика, інтерв'ю та сюжети про українську культуру та спадщину. Програма в ефірі у неділю о 13.00–14.00.

Одноімenna радіопроеграма **«Українська година»** в ефірі єдиної багатомовної громадської радіостанції м. Перт, **«6EBA FM»** створюється на ряду з 90 мовами, представленими в радіоефірі. У програмі – новини та актуальні події з України, а також інтерв'ю з українськими австралійцями та музика з України [11].

«Українська програма» – україномовна радіопроеграма та інформаційний блок на сайті радіостанції **«3CR Community Radio»** (Мельбурн). Спеціалізується на висвітленні новин та актуальних подій в Україні [9].

«Українське радіо Австралія» – радіопроеграми в ефірі радіостанції **«2GLF FM»** (Сідней). До уваги слухачів новини, актуальні події з України та сучасна популярна музика, розмови з діячами української громади в Австралії [12].

Програми українського радіо в Австралії відіграють важливу роль у популяризації української мови та культури в країні. Вони забезпечують платформу для української спільноти, щоб поділитися своїми історіями, музикою та традиціями із широкою австралійською громадою. Програми є джерелом інформації та акумулювання підтримки українській громаді, особливо для тих, хто може переживати культурну ізоляцію або сумувати за домом.

Українське слово, промовлене в радіопросторі Нової Зеландії, є зразком та гарним прикладом того, як невелика, але динамічна громада, яка зберігає свою культурну спадщину різними засобами, може використовувати радіо для акумулювання своїх інформаційних зусиль. Хоча в Новій Зеландії існує лише одна українська радіопроеграма, вона відіграла значну роль в об'єднанні української громади в країні й збереженні її мови та культури.

Програма українського радіо в Новій Зеландії називається **«Українська година»**, і транслюється вона в ефірі громадської радіостанції Окленда **«Planet FM»**. Специфіка цієї некомерційної радіостанції в тому, що вона не створює власного контенту, натомість безкоштовно пропонує майданчик, технічний супровід, навчання для активістів, представників різних національностей для створення такого контенту [13]. Програма виходить в ефір з 1990-х рр. і ведеться командою волонтерів, які популяризують українську мову та культуру в Новій Зеландії. До уваги слухачів української передачі мультимедійної радіостанції різноманітний контент, зокрема новини, огляд поточних подій, музична рубрика, спілкування з представниками української громади. Особливістю програми є щотижнева рубрика **«Українська кухня»**, у рамках якої слухачам пропонують приготувати смачні страви за рецептами традиційної української кухні. Таким чином радіопроеграма задовольняє потребу як в інформації, так і в розважальному контенті, тож кожен слухач зможе знайти інформацію відповідно до своїх смаків та вподобань [13]. Окрім радіопроеграми, українська громада в Новій Зеландії організовує різноманітні культурні заходи,

зокрема музичні вистави, мистецькі виставки та фестивалі традиційної української їжі. Ці заходи дають можливість українській громаді не лише в Новій Зеландії, а й Австралії виграшно презентувати свою культуру для місцевої спільноти та вшанувати свою національну спадщину.

IV. Висновки

У сучасному динамічному світі радіомовлення вкотре доводить свою конкурентоспроможність та перспективність. В аспекті поступу українськомовного радіомовлення в Австралії та Океанії його перспективність зумовлена попитом на україномовні програми, які можуть допомогти об'єднати українців Австралії та українців Нової Зеландії з їх культурою та спадщиною. Останніми роками спостерігається збільшення кількості українських радіопрограм в Австралії та Океанії, що є позитивним знаком для майбутнього українськомовного медіасектору в регіоні. Незважаючи на виклики цифрової епохи та зміну звичок споживання медіа, українським радіопрограмам вдалося адаптуватися та популяризуватися завдяки пристрасі та відданості волонтерів і громадських організацій.

Одним із чинників розвитку українського радіомовлення в Австралії та Новій Зеландії є постійне зростання української діаспори в обох країнах. Згідно з переписом 2016 р., в Австралії проживало понад 35 тис. осіб українського походження, у Новій Зеландії – близько 2,5 тис. За визначенням автора радіопроеграми «Український голос» в ефірі радіо «SBS Radio» С. Сербіна, «відповідно до опитувань кількість прихильних радіослухачів нашої програми по всій Австралії перевищила 10 тис. осіб, і в майбутньому їхня кількість тільки зростатиме» [1].

Такий оптимізм медіаменеджера заснований на імплементації та невпинному технічному поступі цифрових технологій у медіа, розширенні їхнього інструментарію та доступності, що полегшило охоплення радіопрограм ширшою аудиторією. З появою онлайн-стрімінгу та подкастів українські радіопроеграми більше не обмежуються традиційними радіочастотами, а тепер доступні з будь-якої точки світу. Це створило можливості для співпраці та обміну ресурсами між українськими радіопрограмми в різних країнах.

Крім того, створення громадських радіостанцій, таких як SBS Radio та 3ZZZ Radio, забезпечило платформу для українських радіопрограм для охоплення ширшої аудиторії та забезпечення їхнього фінансування. Ці станції прагнуть сприяти мультикультуралізму й різноманітності в Австралії та Новій Зеландії, а українські радіопроеграми є цінним доповненням до їхніх програм.

Однак, для забезпечення подальшого розвитку українського радіомовлення в Австралії та Новій Зеландії ще існують виклики, які необхідно подолати. Однією з головних проблем є брак фінансових ресурсів і фінансування громадських радіостанцій та програм. Багато українських радіопрограм існують за рахунок волонтерів і пожертв, відповідно для продовження свого існування їм треба забезпечити безперешкодне системне фінансування своїх ініціатив.

Ще одна проблема – це необхідність залучити й утримати молоду аудиторію. У міру того, як молоді покоління стають більш інтегрованими в мейнстрим австралійського та новозеландського суспільства, вони можуть менше цікавитися україномовними медіа. Українські радіопроеграми повинні будуть адаптуватися та розвиватися, щоб залишатися актуальними та привабливими для молодшої аудиторії.

Виходячи з вищезазначеного, перспективи подальших досліджень напряму включають вивчення ранньої історії україномовного радіомовлення в різних країнах світу, зокрема в Австралії та Океанії, а також в інших регіонах зі значними українськими громадами; дослідження впливу закордонного україномовного радіомовлення на українську діаспору, включно з тим, яка роль радіомовлення в об'єднанні української громади у всьому світі та збереженні української спадщини, примноженні її сучасної автентичної культури; дослідження ролі зарубіжного україномовного радіомовлення у формуванні уявлень і ставлення неукраїнських громад до українців та України; аналіз різноманітних технологічних та економічних факторів, які впливатимуть на поступ зарубіжного україномовного радіомовлення в часовій перспективі, зокрема в контексті впливу цифрових медіа на зміну інформаційних смаків слухачів; вивчення ролі окремих мовників і програм у формуванні еволюції закордонного україномовного радіомовлення, зокрема їхнього впливу на зміст, формат і стиль українськомовних програм. Розвідки, присвячені цим та іншим напрямом дослідницького інтересу, дадуть цінну інформацію про роль радіо у формуванні діаспорних спільнот та збереженні нашої національної культурної спадщини.

Список використаної літератури

1. Сербін С. Україномовна програма на SBS радіо. *Народний оглядач*. URL: <https://www.ar25.org/article/ukrayinomovna-programa-na-sbs-radio.html?id=584> (дата звернення: 20.03.2023).
2. Слушайте SBS Радіо українською мовою кожного четверга о год. 3-ій пп. на хвилях FM – SBS Radio 2. SBS. URL: <https://www.sbs.com.au/language/ukrainian/uk/listen> (дата звернення: 20.03.2023).
3. Dyczok M. Ukraine's Euromaidan: Broadcasting Through Information Wars with Hromadske Radio. Preface by David R. Marples. *E-International Relations Publishing*. 2016. URL: www.e-

- ir.info/2016/03/22/open-access-book-ukraines-euromaidan-broadcasting-through-information-wars-with-hromadske-radio/ (date of request: 20.03.2023).
4. Helbig A. *Hip Hop Ukraine: Music, Race, and African Migration*. New York City : Open Road Integrated Media, 2014. 406 p.
  5. Kohut Z., Nebesio B., Yurkevich M. *The A to Z of Ukraine*. Maryland : Scarecrow Press, 2010. 912 p.
  6. Ore A. Melbourne radio station 3ZZZ suspends Russian-language broadcaster over Ukraine war reports. *The Guardian*. 2022. URL: <https://www.theguardian.com/australia-news/2022/mar/29/melbourne-radio-station-3zzz-suspends-russian-language-broadcaster-over-ukraine-war-reports> (date of request: 20.03.2023).
  7. Poliakova S., Wolowyna O. Ukrainian Diaspora in Canada: Methodology and Practice of Research. *Демографія та соціальна економіка*. 2019. № 3 (37). P. 86–98.
  8. Radio station «2ser 107.3». *Schedule*. URL: <https://2ser.com/schedule/> (date of request: 20.03.2023).
  9. Radio station «3CR Radical Radio». *Ukraine Nws*. URL: <https://www.3cr.org.au/fridayrave/episode/ukraine-nws> (date of request: 20.03.2023).
  10. Radio station «3ZZZ» Ukrainian. URL: <https://www.3zzz.com.au/shows/ukrainian/> (date of request: 20.03.2023).
  11. Radio station «6EBA World Radio 95.3FM». URL: <https://www.6eba.com.au/about-us/> (date of request: 20.03.2023).
  12. Radio station «89.3 2GLF Your Local Station» Shows. URL: <https://893fm.com.au/shows/page/3/> (date of request: 20.03.2023).
  13. Radio station «Planet FM» Overview. URL: <https://www.planetaudio.org.nz/about/overview> (date of request: 20.03.2023).
  14. Radio station «SBS Українською». URL: <https://www.sbs.com.au/language/ukrainian/uk> (date of request: 20.03.2023).
  15. Senkus R. Ukrainian Studies in Canada since the 1950s: A Brief Introductory Note to Part II. *East/West: Journal of Ukrainian Studies*. 2019. Vol. 6. № 1. URL: <https://ewjus.com/index.php/ewjus/article/view/472> (date of request: 20.03.2023).
  16. Yurchuk Y. *Reordering of meaningful worlds: Memory of the Organization of Ukrainian Nationalists and the Ukrainian Insurgent Army in post-Soviet Ukraine*. Stockholm : Acta, 2014. 295 p.

References

1. Serbin, S. Ukrainomovna prohrama na SBS radio [Ukrainian-language program on SBS radio]. *Narodnyi ohliadach*. Retrieved from <https://www.ar25.org/article/ukrayinomovna-prohrama-na-sbs-radio.html?id=584> [in Ukrainian].
2. Slukhaite SBS Radio ukrainskoiu movoiu kozhnoho chetverha o hod. 3-ii pp. na khvyliakh FM – SBS Radio 2 [Listen to SBS Radio in Ukrainian every Thursday at 3rd paragraph on FM waves – SBS Radio 2]. *SBS*. Retrieved from <https://www.sbs.com.au/language/ukrainian/uk/listen> [in Ukrainian].
3. Dyczok, M. (2016). Ukraine's Euromaidan: Broadcasting Through Information Wars with Hromadske Radio. Preface by David R. Marples. *E-International Relations Publishing*. Retrieved from www.e-ir.info/2016/03/22/open-access-book-ukraines-euromaidan-broadcasting-through-information-wars-with-hromadske-radio/ [in English].
4. Helbig, A. (2014). *Hip Hop Ukraine: Music, Race, and African Migration*. New York City: Open Road Integrated Media [in English].
5. Kohut, Z., Nebesio, B., Yurkevich, M. (2010). *The A to Z of Ukraine*. Maryland: Scarecrow Press [in English].
6. Ore, A. (2022). Melbourne radio station 3ZZZ suspends Russian-language broadcaster over Ukraine war reports. *The Guardian*. Retrieved from <https://www.theguardian.com/australia-news/2022/mar/29/melbourne-radio-station-3zzz-suspends-russian-language-broadcaster-over-ukraine-war-reports> [in English].
7. Poliakova, S., & Wolowyna, O. (2019). Ukrainian Diaspora in Canada: Methodology and Practice of Research. *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika*, 3 (37), 86–98 [in English].
8. Radio station «2ser 107.3» Schedule. Retrieved from <https://2ser.com/schedule/> [in English].
9. Radio station «3CR Radical Radio» Ukraine Nws. Retrieved from <https://www.3cr.org.au/fridayrave/episode/ukraine-nws> [in English].
10. Radio station «3ZZZ» Ukrainian. Retrieved from <https://www.3zzz.com.au/shows/ukrainian/> [in English].
11. Radio station «6EBA World Radio 95.3FM». Retrieved from <https://www.6eba.com.au/about-us/> [in English].
12. Radio station «89.3 2GLF Your Local Station» Shows. Retrieved from <https://893fm.com.au/shows/page/3/> [in English].

13. Radio station «Planet FM» Overview. Retrieved from <https://www.planetaudio.org.nz/about/overview> [in English].
14. Radiostantsiia «SBS Ukrainskoiu» [Radio station «SBS Ukrainian»]. Retrieved from <https://www.sbs.com.au/language/ukrainian/uk> [in Ukrainian].
15. Senkus, R. (2019). Ukrainian Studies in Canada since the 1950s: A Brief Introductory Note to Part II. *East/West: Journal of Ukrainian Studies*, 6, 1. Retrieved from <https://ewjus.com/index.php/ewjus/article/view/472> [in English].
16. Yurchuk, Y. (2014). *Reordering of meaningful worlds: Memory of the Organization of Ukrainian Nationalists and the Ukrainian Insurgent Army in post-Soviet Ukraine*. Stockholm: Acta [in English].

Стаття надійшла до редакції 24.03.2023.

Received 24.03.2023.

Hyrina T. Preservation of National Culture and Language Through Radio Media: the Example of Ukrainian Radio in Australia and Oceania

The purpose of the study is to understand the role played by Ukrainian radio broadcasting in maintaining a sense of community and identity among Ukrainians living in Australia and Oceania; study of the problems faced by Ukrainian broadcasters in attracting their target audience, as well as an analysis of the impact of technological progress and changes in media consumption habits on the future of Ukrainian radio broadcasting in the region.

Research methodology. *The following methods were used in the research process: a review of scientific and journalistic literature on the research topic, including a search in academic databases, books, articles and other relevant materials; monitoring and content analysis for studying the content of Ukrainian radio initiatives in Australia and Oceania, determining the types of programs offered, the language of the thematic range of topics covered; the method of historiographic research to understand the development and evolution of Ukrainian-language radio broadcasting in these countries; analysis of sites, social media according to the research topic, summarizing the interaction of the radio initiative with the audience, the types of content they publish, and content indicators in social networks; analysis of search engines to study the visibility and rating of Ukrainian radio programs broadcast in Australia and Oceania in search engines, in particular Google; digital content analysis to help understand their editorial policies, content and content distribution strategies.*

Results. *It was established that despite the territorial dispersion and the insignificant percentage representation of Ukrainians in the demographic picture of the two countries, for example, in Australia, Ukrainians make up 0.2% of the total population, in these territories the Ukrainian language has been presented on the radio since the middle of the 20th century. Separate initiatives, including «Ukrainian Hour» (radio station «2EA», Sydney, Australia), «Ukrainian Hour» («SBS Radio», Sydney, Australia), «Ukrainian Wave» («3ZZZ», Melbourne, Australia), «Ukrainian Studio» («2SER», Sydney, Australia), «Ukrainian Hour» («2MBS Fine Music», Sydney, Australia), «Ukrainian Hour» («6EBA FM», Perth, Australia), Ukrainian Program» («3CR Community Radio», Melbourne, Australia), «Ukrainian Radio Australia» («2GLF FM», Sydney, Australia) and «Ukrainian Hour» («Planet FM», Auckland, New Zealand) provide linguistic representation of the Ukrainian community in the foreign language environment of these countries. The ownership and financing of these radio initiatives were analyzed, their content, genre and thematic content were analyzed. Special attention is paid to the analysis of the language design of the radio program of these radio initiatives, and its role in supporting the language among the communities of the Ukrainian diaspora in Australia and Oceania. The impact of Ukrainian-language radio broadcasting on the Ukrainian diaspora in these countries is analyzed through the prism of the cultural and linguistic identity of Ukrainian communities, as well as their role in promoting social unity and participation in political life.*

The novelty of the research lies in the topical view of cultural and media relations between Ukraine and the Ukrainian diaspora in this region. *The role of radio as a means of preserving and popularizing the Ukrainian language, culture and identity among Ukrainian immigrants and their descendants is investigated. One of the key novelties of this research is the understanding of how Ukrainian radio broadcasting developed and adapted to the specific needs and challenges of the Ukrainian community in Australia and Oceania. It examines the founding of Ukrainian radio stations, the development of programs and the ways in which these programs engage the local Ukrainian community.*

Practical significance. *The results of the research will lead to a better understanding of the Ukrainian diaspora in Australia and Oceania and the ways in which they preserve their cultural heritage while adapting to their new countries of residence.*

Key words: *multicultural radio station, national culture of Ukrainians, radio broadcasting, world Ukrainian-language radio broadcasting, Ukrainian diaspora, Ukrainian-language radio.*

Gyrina T. Ochrona narodowej kultury i języka za pomocą radiofonii na przykładzie ukraińskiego radia w Australii i Oceanii

Cel badania – przemyślenie roli radiofonii ukraińskiej w podtrzymywaniu poczucia wspólnoty i tożsamości wśród Ukraińców mieszkających w Australii i Oceanii; zbadanie problemów, na które napotykają się ukraińscy nadawcy angażując swoją grupę docelową, a także analiza wpływu progresu technologicznego i zmiany nawyków konsumpcji mediów na przyszłość ukraińskiej radiofonii w regionie.

Metodologia badania. W trakcie badania zastosowano następujące metody: przegląd naukowej i publicystycznej literatury dotyczącej tematu badania, w tym też poszukiwanie w akademickich bazach danych, książkach, artykułach i innych odpowiednich materiałach; monitoring i analiza treści – w celu zbadania treści ukraińskich inicjatyw radiowych w Australii i Oceanii, identyfikacji typów oferowanych programów, języka zakresu tematycznego poruszanych tematów; metoda badań historiograficznych – dla zrozumienia rozwoju i ewolucji radiofonii ukraińskojęzycznej w wymienionych krajach; analiza stron internetowych, mediów społecznościowych według tematu, uogólnienie interakcji inicjatywy radiowej z audytorium, rodzaje publikowanych przez nich treści oraz wskaźniki treści w sieciach społecznościowych; analiza wyszukiwarek w celu zbadania widoczności i oceny ukraińskich programów radiowych działających na terenach Australii i Oceanii, a także w wyszukiwarkach, w szczególności Google; analiza treści cyfrowych, co pomogło zrozumieć ich politykę redakcyjną, zawartość oraz strategię dystrybucji treści.

Wyniki. Ustalono, że pomimo terytorialnego rozproszenia Ukraińców i ich znikomej reprezentacji procentowej na mapie demograficznej obu krajów, na przykład, w Australii oni stanowią 0,2% ogółu od populacji, na tych terenach język ukraiński jest przedstawiony w audycjach radiowych od połowy XX wieku. Osobne inicjatywy, wśród których «Ukrajinska hodyna» (stacja radiowa «2EA», Sydney, Australia), «Ukrajinska hodyna» («SBS Radio», Sydney, Australia), «Ukrajinska khvyliia» («3ZZZ», Melbourne, Australia), «Ukrajinska studija» («2SER», Sydney, Australia), «Ukrajinska hodyna» («2MBS Fine Music», Sydney, Australia), «Ukrajinska hodyna» («6EBA FM», Perth, Australia), «Ukrajinska prohrama» («3CR Community Radio», Melbourne, Australia), «Ukrajinske radio Avstralia» («2GLF FM», Sydney, Australia) oraz «Ukrajinska hodyna» («Planet FM», Auckland, Nowa Zelandia), zapewniają reprezentację językową ukraińskiej społeczności w obcojęzycznym środowisku tych państw. Przeanalizowano własność i finansowanie wymienionych inicjatyw radiowych, przeprowadzono analizę ich treści, gatunku i zawartości tematycznej. Szczególną uwagę poświęcono dekoracji językowej audycji radiowych tych inicjatyw radiowych, a także ich roli we wspieraniu języka wśród społeczności diaspory ukraińskiej w Australii i Oceanii. Wpływ ukraińskojęzycznej audycji radiowych na diasporę ukraińską w wymienionych krajach został przeanalizowany przez pryzmat tożsamości kulturowej i językowej społeczności ukraińskich, a także przeanalizowano ich rolę w promowaniu jedności społecznej i uczestnictwie w życiu politycznym.

Nowością badań jest ujęcie tematyczne stosunków kulturowych i medialnych między Ukrainą a diasporą ukraińską w tym regionie. Ujawniona jest rola radia jako środka zachowania i popularyzacji języka, kultury i tożsamości ukraińskiej wśród ukraińskich imigrantów i ich potomków. Jedną z kluczowych nowości tego badania jest zrozumienie, w jaki sposób ukraińskie stacje radiowe rozwijały się i dostosowywały do specyficznych potrzeb i wyzwań społeczności ukraińskiej w Australii i Oceanii. Śledzi się powstawanie ukraińskich rozgłośni radiowych, rozwój audycji i sposób, w jaki te audycje angażują lokalną społeczność ukraińską.

Znaczenie praktyczne. Wyniki badania pozwolą lepiej zrozumieć diasporę ukraińską w Australii i Oceanii oraz sposoby, w jakie zachowują oni swoje dziedzictwo kulturowe, adaptując się do nowych krajów zamieszkania.

Słowa kluczowe: wielokulturowa stacja radiowa, narodowa kultura Ukraińców, radiofonia, światowa radiofonia ukraińskojęzyczna, diaspora ukraińska, radio ukraińskojęzyczne.